

INTENTIEVERKLARING

Ecologie & Economie in balans

INLEIDING

Een aantrekkelijker vestigingsklimaat, meer groei van de economische activiteiten, een gezondere leefomgeving en een rijker Eems-Dollard estuarium in de Eemsdelta: dat kan alleen als de partijen in de regio intensief met elkaar samenwerken.

In deze intentieverklaring spreken Bedrijfsleven, Natuur- en Milieuorganisaties en Overheden de intentie uit om gezamenlijk te komen tot een bestendige samenwerking rond de thema's ecologie en economie in de Eemsdelta. De basis voor deze samenwerking is de afgelopen jaren gelegd in het project 'Ecologie & Economie in balans' (zie kader).

Met deze intentieverklaring wordt de eerste fase van het project afgerond, waarin gezamenlijke kennisontwikkeling een belangrijke rol speelde. Dit heeft geleid tot een mooi vertrekpunt voor het vervolg: een duidelijke doelstelling gebaseerd op een gedeelde analyse.

Het proces van gezamenlijke kennisontwikkeling wordt in de volgende fase voortgezet, om zo tot gedeelde oplossingsrichtingen en concrete acties te komen. De intentieverklaring gaat daarom tevens in op de wijze waarop dit proces de komende tijd wordt ingericht.

Deze intentieverklaring is een belangrijke mijlpaal die de voortgang in het project laat zien, maar tegelijkertijd is het 'slechts' een tussenstap. De partijen die hun handtekening gezet hebben onder deze intentieverklaring streven er naar om eind 2013 een samenwerkingsovereenkomst te ondertekenen, waarmee een juridische basis voor de verdere samenwerking wordt gelegd.

Het project Ecologie & Economie in balans

In 2009 is op initiatief van de provincie Groningen het project 'Ecologie & Economie in balans' gestart, vanuit de wens om met de partijen rond de haven- en industrieterreinen in de Eemsdelta te komen tot een nieuwe manier van samenwerken. De gezamenlijke missie - het bereiken van een gezonde balans tussen de ecologie, de leefomgeving en de economische ontwikkelingen in de Eemsdelta - is uitgewerkt in streefbeelden voor het jaar 2030¹. Daarbij zijn drie thema's onderscheiden: duurzame economie, rijke ecologie en zorg voor milieu en leefomgeving. Per thema zijn inspanningen benoemd die het streefbeeld dichterbij gaan brengen. Het nieuw in te richten platform E&E gaat de uitvoering hiervan borgen.

¹ In de notitie 'Ecologie & Economie in balans in de Eemsdelta' is de gezamenlijke denkrichting beschreven, zie bijlage 1.

PARTIJEN:

Belangenorganisaties:

- **Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta** (zie bijlage 2 voor lijst met deelnemende bedrijven), ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door voorzitter de heer C. Zijderveld.

Overheidsbedrijven:

- **Groningen Seaports**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door directeur de heer H.D. Post,
- **NOM**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door manager Investeringsbevordering de heer S. Oosterhof,
- **N.V. Waterbedrijf Groningen**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door waarnemend directeur de heer H.J.L. de Kraa.

Hierna 'Bedrijfsleven'.

- **Stichting Natuur- en Milieufederatie Groningen**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door directeur de heer S.J. van der Velde,
- **Staatsbosbeheer**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door directeur de heer H. Sieben,
- **Stichting het Groninger Landschap**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door directeur de heer M. Glastra,
- **Stichting WAD**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door voorzitter de heer L. Hofstee,
- **Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten in Nederland**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door directeur de heer W.F.G. Alblas,
- **De Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door directeur A. Berkhuisen.

Hierna 'Natuur- en Milieuorganisaties'.

- **Provincie Groningen**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer W. van der Ploeg, gedeputeerde Natuur, Landschap, Landbouw en Wadden van de provincie Groningen,
- **Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw A.M. Burger, Directeur Generaal Natuur en Regio,
- **Rijkswaterstaat**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer Y.J. Heijnsman, directeur Water en Scheepvaart,
- **Gemeente Appingedam**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw A. Usmany-Dallinga, wethouder Milieu van de gemeente Appingedam,
- **Gemeente Delfzijl**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer E.A. Groot, burgemeester van de gemeente Delfzijl,
- **Gemeente Eemsmond**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer J. Dobma, wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Financiën van de gemeente Eemsmond,
- **Gemeente Loppersum**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H.J. Stoel, wethouder Financiën en Beheer Openbare Ruimte van de gemeente Loppersum,
- **Gemeente Oldambt**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw H.G. van den Aker, loco-burgemeester van de gemeente Oldambt,
- **Waterschap Hunze en Aa's**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door M.J. Smit, lid Dagelijks Bestuur van het Waterschap Hunze en Aa's,
- **Waterschap Noorderzijlvest**, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H.J. Ruben, lid Dagelijks Bestuur van het Waterschap Noorderzijlvest.

Hierna, 'Overheden'.

Hierna gezamenlijk te noemen 'Partijen'.

OVERWEGENDE DAT:

- Partijen het erover eens zijn dat de Eemsdelta een bijzondere regio is met een stevig groeipotentieel voor de industriële ontwikkeling van de haven- en industrieterreinen in de Eemsdelta², die onlosmakelijk verbonden zijn met de kwetsbare natuurgebieden Werelderfgoed Waddenzee en het Eems-Dollard estuarium [zie bijlage 3].
- Partijen erkennen dat de regio daarnaast van belang is voor de voedselproductie in Noord-Nederland.
- Er een gezamenlijke **ambitie** is om de Eemsdeltaregio economisch te laten groeien in samenhang met verbetering van de ecologie, het milieu en de leefomgeving.
- Partijen daarom een op regiobelangen gerichte **dialogoog** gestart zijn en hebben een sterke behoefte om deze dialoog naar de toekomst toe **structureel** voort te zetten om zo vergunningstrajecten verder te optimaliseren en te komen tot een verbetering van het Eems-Dollard estuarium, de milieukwaliteit en de leefomgeving.
- Partijen in een proces van gezamenlijke kennisontwikkeling gekomen zijn tot een gezamenlijke denkrichting over de evenwichtige ontwikkeling van het gebied, door onderlinge samenwerking en het benutten van kansen. De notitie 'Ecologie & Economie in balans in de Eemsdelta' waarin deze denkrichting beschreven staat, is opgenomen in bijlage 1 van deze intentieverklaring. Deze notitie vormt een bouwsteen voor de Ontwikkelingsvisie Eemsdelta.
- Partijen inzetten op de uitwerking van deze denkrichting en vervolgens op het aangaan van een **samenwerkingsovereenkomst**.

SPREKEN DE INTENTIE UIT:

Om zich gezamenlijk in te zetten voor de vier doelen die partijen willen realiseren, te weten:

- meer groei van de economische activiteiten, waarbij duurzaamheid zo optimaal mogelijk wordt doorgevoerd;
- een beter ecologisch systeem van het Eems-Dollard estuarium;
- een hogere kwaliteit van het milieu en de leefomgeving;
- een aantrekkelijker vestigingsklimaat voor bedrijven.

De dialoog tussen Bedrijfsleven, Natuur- en Milieuorganisaties en Overheden is hierbij een belangrijk instrument om te komen tot afspraken.

Art 1. Gezamenlijke inspanning van partijen

- Partijen werken deze intentieverklaring uit in een samenwerkingsovereenkomst. Partijen hebben de ambitie om de samenwerkingsovereenkomst uiterlijk eind 2013 te ondertekenen.
- Partijen werken de gezamenlijke denkrichting, zoals beschreven in de notitie 'Ecologie & Economie in balans in de Eemsdelta' [bijlage 1], uit in een concreet programma Ecologie & Economie in balans.
- Partijen ondersteunen aanvragen bij het Waddenfonds of andere financieringsbronnen voor uitwerking van het bovenstaande als voorloper op een meerjarige programmatische aanpak.
- Partijen gaan in beginsel in dialoog voorafgaand aan vergunningaanvragen en aan andere relevante ontwikkelingen die mogelijk een effect kunnen hebben op (aquatische) natuur en/of leefomgeving en milieu of de verdere ontwikkeling van bedrijven.
- Partijen zoeken naar mogelijkheden om de bedrijfsmatige activiteiten te koppelen aan en te realiseren in lijn met de hierboven beschreven doelen.
- Partijen richten zich ten principale op de dialoog met als inzet om, indien succesvol, af te zien van een gang naar de rechter.

² Bedrijventerrein Oosterhorn, Bedrijventerrein Farmsumerpoort, Bedrijventerrein Fivelpoort, Zeehaven Eemshaven, Zeehaven Delfzijl, de Farmsumer-binnenhaven.

Art 2. Een duurzame economie

- Partijen delen de ambitie om de Eemsdeltaregio te maken tot een van de meest duurzame regio's van Nederland en gaan zich hiervoor inzetten. De doelstellingen, beschreven in de Ontwikkelingsvisie Eemsdelta en de Groene Havenvisie, worden door het bestuurlijk platform E&E onderschreven.
- Partijen delen de analyse dat het investeren in een gecombineerde aanpak van infrastructuur en parkmanagement, de ketensamenwerking tussen bedrijven mogelijk maakt en de toekomstbestendigheid³ van bedrijventerreinen vergroot. Partijen zetten zich in om de realisatie van dergelijke facilitaire voorzieningen verder te onderzoeken en te stimuleren.
- Partijen starten, in aanvulling op het formele acquisitie- en vergunningverleningstraject, periodiek een nieuw overleg⁴. Hierin wordt, vooruitlopend op de samenwerkings-overeenkomst, onder meer gesproken over de acquisitiestrategie voor de regio en nieuwe ontwikkelingen in het gebied, die de uitwerking van het programma E&E raken. Aan dit informele overleg nemen vertegenwoordigers van Overheden, Natuur- en Milieuorganisaties en Bedrijfsleven deel. Daarnaast zullen partijen die nieuwe bedrijven faciliteren, stimuleren dat deze bedrijven in een vroegtijdig stadium in overleg gaan met de Natuur- en Milieuorganisaties en hen wijzen op de voordelen die dat biedt.
- Partijen zijn bereid om te onderzoeken of er een gebied ingesteld kan worden waar geëxperimenteerd wordt met nieuwe wet- en regelgeving (regelluwe zones, koepelvergunningen etc.), om zo de doelen dichterbij te brengen.
- Partijen zijn het er over eens dat het Topsectoren- en innovatiebeleid goed tot zijn recht kan komen in de Eemsdeltaregio. Het accent op innovaties in dit Topsectorenbeleid draagt bij aan een goede balans tussen economie en ecologie.

Art 3. Een rijke ecologie

- Partijen delen de analyse over de huidige ecologische staat van het Eems-Dollard estuarium, zoals omschreven in het kennisdocument dat in opdracht van het Programma *Naar een Rijke Waddenzee* is opgesteld.
- Partijen zijn zich bewust van het feit dat de grootste ontwikkelingsopgave in Duitsland ligt, maar zijn tevens van mening dat een maximale inspanning aan Nederlandse zijde verwacht mag worden om tot verbetering van het estuarium te komen. Dit gebeurt in goede samenhang met de maatregelen aan Duitse zijde, de ontwikkeling van een Integraal Management Plan voor het Eems-Dollard estuarium en de andere belangen in de regio, waaronder de landbouw. Hiervoor stelt het bestuurlijk platform E&E een regionale strategie op die bestaat uit de volgende elementen:
 - een ontwikkelagenda voor maatregelen aan Nederlandse zijde, passend binnen het kader van het Integraal Management Plan voor het Eems-Dollard estuarium;
 - een catalogus met natuurverbeteringsprojecten, waarbij het principe van cocreatie⁵ centraal staat;
 - het vormgeven van een betrokkenheid bij het Integraal Management Plan voor het Eems-Dollard estuarium met het doel de maatregelen en kaders te harmoniseren.

De uitwerking van deze regionale strategie zal worden opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst.

- In het te ontwikkelen provinciale toetsingskader met regionale toepassing (zie artikel 6) wordt uitgewerkt hoe de Natuurbeschermingswet 1998 kan bijdragen aan de verbetering van het Eems-Dollard estuarium.

³ Toekomstbestendig betekent in dit geval dat bedrijven grond- en hulpstoffen uitwisselen.

⁴ Dit betreft de zogenaamde E&E-tafels, beschreven in de notitie 'Ecologie & Economie in balans in de Eemsdelta', bijlage 1.

⁵ De term cocreatie duidt op het maken van slimme combinaties waardoor projecten sneller, efficiënter en mogelijk ook goedkoper gerealiseerd kunnen worden.

Art 4. Zorg voor het milieu en de leefomgeving

- Partijen delen de analyse dat, op het moment van ondertekening, de emissies vanuit de regio, met uitzondering van stikstof, niet stuiten op de grenzen vanuit de Europese en nationale natuur- en milieuwetgeving. Partijen zijn het erover eens dat moet worden voorkomen dat de emissies vanuit de regio in de toekomst mogelijk wel de grenzen van de milieuwetgeving zullen bereiken.
- Partijen onderkennen dat geur een lokaal knelpunt is en dat fluoride en geluid als lokale knelpunten worden ervaren. In een nadere verkenning zal helder worden gemaakt welke betekenis de (ervaren) knelpunten geur, fluoride en geluid zullen krijgen in het te formuleren provinciale milieubeleid. Partijen onderschrijven de ambitie om de lokale milieudruk te verminderen. Deze ambitie wordt geconcretiseerd in het te ontwikkelen provinciale toetsingskader met regionale toepassing (zie artikel 6).
- Partijen hechten belang aan het up to date en inzichtelijk houden van de analyse, zoals beschreven onder de eerste bullet van dit artikel, en leveren input aan het gezamenlijke duurzaamheidsjaarverslag dat door EemsDeltaGreen in samenwerking met meerdere partijen wordt opgesteld. Het jaarlijks emissieverslag, dat opgezet wordt onder verantwoordelijkheid van de Provincie Groningen, zal op termijn onderdeel uit gaan maken van het duurzaamheidsjaarverslag.
- Partijen erkennen dat de kritische depositiewaarde van stikstof ten aanzien van een aantal gevoelige habitattypes in Natura 2000-gebieden in de nabijheid van de Eemsdelta wordt bereikt. Om te voorkomen dat dit in de toekomst de economische groei in de Eemsdelta gaat beperken, vinden partijen het wenselijk om tot goede afspraken te komen voor verbetering van de regionale natuur- en milieukwaliteit. Dit krijgt uitwerking in de ontwikkeling van het provinciale toetsingskader met regionale toepassing (zie artikel 6). Daarnaast wordt, als uitwerking van de (landelijke) Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), gewerkt aan een regionaal reductieplan ten aanzien van stikstof.

Art. 5. Samenwerkingsvorm

- Partijen richten het bestuurlijk platform E&E op en kiezen een onafhankelijk voorzitter. Er worden geen formele verantwoordelijkheden overgedragen aan het platform.
- Het bestuurlijk platform komt zo vaak als nodig, maar minimaal twee maal per jaar bijeen om sturing te geven aan de uitvoering van deze intentieverklaring, het programma E&E en het toewerken naar de samenwerkingsovereenkomst.
- Partijen onderschrijven het belang van coördinatie en procesregie. Daarom wordt er door het bestuurlijk platform een programmamanager aangesteld. De programmamanager heeft draagvlak bij de partijen en kent het netwerk. Hij/zij kan de juiste (combinaties van) partijen mobiliseren om tot uitvoering te komen.
- Het platform zet in op cocreatie. Voor de uitvoering van de intentieverklaring, het programma E&E en het toewerken naar de samenwerkingsovereenkomst wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande werkstructuren. De projectgroep EemsDeltaGreen coördineert bijvoorbeeld de uitvoering van de duurzame en groene projecten die de lokale bedrijven realiseren. Indien nodig worden nieuwe coalities ingericht.
- Vanuit het platform wordt gestreefd naar een intensievere samenwerking met Duitsland, op de bovengenoemde thema's. Dit gebeurt gecoördineerd en in samenhang met andere lopende trajecten, met name het Integraal Managementplan voor het Eems-Dollard estuarium.

Art. 6. Provinciaal toetsingskader met regionale toepassing

- De provincie Groningen neemt het initiatief om samen met de andere partijen de regionale toepassing van het provinciale natuur- en milieubeleid uit te werken in een toetsingskader. Om deze gebiedsgerichte benadering mogelijk te maken, wordt onder meer onderzocht hoe de ruimte binnen en buiten de vigerende natuur- en milieuwetgeving optimaal benut kan worden. Met betrekking tot de economische ontwikkeling vindt er eveneens afstemming plaats.
- Het bestuurlijk platform E&E draagt bij aan de ontwikkeling van het toetsingskader door input te leveren en de resultaten te toetsen aan de praktijk.

Art. 7. Financiering

- Partijen dragen op verschillende manieren en onder nader uit te werken voorwaarden bij aan de uitwerking van de intentieverklaring in een samenwerkingsovereenkomst: in de vorm van financiële middelen, kennis en/of de inzet van capaciteit.
- Partijen zetten in op het genereren van middelen voor het realiseren van relevante natuur- en milieuprojecten door de mogelijkheid te onderzoeken om:
 - maatwerk financieringsafspraken met bestaande en nieuwe bedrijven te maken, gekoppeld aan vergunningverlening en/of bestemmingsplannen;
 - middelen voor compensatie en mitigatie gericht in te zetten en deze middelen indien mogelijk te bundelen in een fonds;
 - gerichte, gecombineerde subsidieaanvragen voor te bereiden.

Art. 8. Duur en geldigheid

- Deze intentieverklaring is geldig tot het moment dat de samenwerkingsovereenkomst Ecologie & Economie tot stand is gekomen, uiterlijk december 2013. De looptijd kan, mocht de noodzaak daartoe door het bestuurlijk platform Ecologie & Economie in balans worden onderschreven, twee keer met een half jaar worden verlengd.

ONDERTEKENING

Aldus overeengekomen en ondertekend op 31 oktober 2012 te Eemshaven:

Naam organisatie	Vertegenwoordiger	Handtekening
Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta (SBE)	De heer C. Zijderveld	_____
Groningen Seaports	De heer H.D. Post	_____
NOM	De heer S. Oosterhof	_____
N.V. Waterbedrijf Groningen	De heer H.J.L. de Kraa	_____

Stichting Natuur- en Milieu-
federatie Groningen

De heer S.J. van der Velde

Staatsbosbeheer

De heer H. Sieben

Stichting het Groninger Landschap De heer M. Glastra

Stichting WAD

De heer L. Hofstee

Vereniging tot behoud van
Natuurmonumenten in Nederland

De heer W.F.G. Alblas

De Landelijke Vereniging tot
Behoud van de Waddenzee

De heer A. Berkhuisen

Provincie Groningen De heer W. van der Ploeg _____

Ministerie van Economische Zaken, Mevrouw A.M. Burger
Landbouw & Innovatie _____

Rijkswaterstaat De heer Y.J. Heijman _____

Gemeente Appingedam Mevrouw A. Usmany-Dallinga _____

Gemeente Delfzijl De heer E.A. Groot _____

Gemeente Eemsmond De heer J. Dobma _____

Gemeente Loppersum De heer H.J. Stoel _____

Gemeente Oldambt Mevrouw H.G. van den Aker _____

Waterschap Hunze en Aa's De heer M.J. Smit _____

Waterschap Noorderzijlvest De heer H.J. Ruben _____

BIJLAGEN

1. Notitie Ecologie & Economie in balans in de Eemdelta
2. Lijst met bedrijven die zich laten vertegenwoordigen door SBE
3. Kaart geldigheidsgebied